

2. Захарова Е. П. Коммуникативная категория чуждости и её роль в организации речевого общения. *Вопросы стилистики: межвуз. сб. науч. тр.* Саратов: Изд-во Сарат. ун-та, 1998. С. 87-94.

3. Козлова В. В. Реалізація виховного впливу в англomовному та парентальному дискурсі: структурно-семантичний та прагматичний аспекти : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.04. Харків, 2012. 20 с.

4. Корольова В. В. Стратегічний потенціал учасників драматургійної комунікації. *Український смисл.* 2018. № 2018. С. 254-263.

5. Маслова Т. Принципи класифікації комунікативних стратегій. *Сучасні дослідження з лінгвістики, літературознавства і міжкультурної комунікації (ELLIC 2015): матеріали II Міжнар. наук. конф. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2015. С. 81-85.*

6. Пономарев Н. Ф. Информационная политика органа власти: пропаганда, антипропаганда, контрпропаганда. Пермь: Изд-во Пермского гос. техн. ун-та, 2007. 185 с.

7. Семенюк О. А., Парашук В. Ю. Основы теории мовної комунікації: навч. посібник. Київ: ВЦ «Академія», 2010. 240 с.

8. Серль Дж. Что такое речевой акт? *Новое в зарубежной лингвистике.* Вып. XVII. Москва, 1986. С. 151-169.

9. Солощук Л. В. Дискурсивна особистість у світлі теорії полікодовості комунікативного процесу. *Записки з романо-германської філології.* 2015. Вип. 1 (34): Ювілейний, присвячений 65-річчю доктора філологічних наук, професора Колегаєвої І. М. С. 167-174.

10. Стернин И. А., Шилихина К. М. Коммуникативные аспекты толерантности: монография. Воронеж, 2000. 110 с.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

11. Steel D. *Wings.* New York, 1995. 452 p.

Pavliuchenko A. Conflict resolution strategy as a means of representation of the communicative category "tolerance" in English parental discourse.

The article deals with the conflict resolution strategy as a means of expressing the communicative category "tolerance" in English parental discourse, presents and analyzes the tactics by which this strategy is implemented, as well as identifies the features of their verbal representation.

Key words: conflict resolution strategy, category of tolerance, English parental discourse, coordination tactics, avoidance tactics and adaptation tactics.

А. О. Потапова

Науковий керівник – доц. О. В. Багацька

ТИПОЛОГІЯ МІЖОСОБИСТІСНИХ КОНФЛІКТІВ ЗА СФЕРОЮ ПОГЛЯДІВ У АМЕРИКАНСЬКОМУ ТЕЛЕСЕРІАЛІ «THE UMBRELLA ACADEMY»

У статті змодельовано конфліктосферу американського телесеріалу «The Umbrella Academy», проаналізовано та систематизовано наявні конфлікти за їх рисами і ознаками. Визначено місце типів конфліктів за сферою поглядів у розвитку сюжетної лінії телесеріалу. Акцентовано увагу на лексемах із конфліктогенною семантикою.

Ключові слова: конфлікт, конфліктна ситуація, конфліктогенна лексема, сімейний тип конфлікту, педагогічний тип конфлікту, соціальний тип конфлікту, концептуальна модель конфлікту, «The Umbrella Academy».

Постановка проблеми. Аналіз лінгвістичних проявів міжособистісних відносин у сучасному англомовному теледискурсі привертає до себе все більше уваги. У цьому контексті особливої значущості набуває американський телесеріал «The Umbrella Academy», оскільки у ньому розкривається ціла палітра міжособистісних відносин персонажів, зокрема, міжособистісних конфліктів, які реалізуються різнорівневими мовними засобами.

Актуальність обраної теми визначається тим, що при аналізі конфліктосфер різних типів дискурсу лівова частка уваги приділяється саме лінгвістичній складовій конфліктних ситуацій, у той час як їх типологізація та складові залишаються без належної уваги, хоча вони безпосередньо взаємопов'язані.

Мета дослідження полягає у здійсненні аналізу конфліктосфери американського телесеріалу «The Umbrella Academy» та систематизації наявних у ньому конфліктів за їх характерними ознаками.

Аналіз актуальних досліджень. Різні класифікації конфліктів та їх мовна реалізація досліджувались у працях багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців. У своїх роботах А. Я. Анцупов і Н. В. Гришина вивчають психологічний аспект конфліктів, зокрема звертаючи увагу на їх типологізацію та виокремлення притаманних їм рис [1; 2; 3; 7]. Лінгвістичний аспект конфліктних ситуацій став предметом дослідження Н. А. Белоус і Г. И. Исиної, які приділяли увагу мовленнєвій конфліктній поведінці та проблемі вербалізації емоцій у сучасній англійській мові [4; 5; 6; 8]. Питанню дослідження концепту «конфлікт» у англомовному дискурсі присвячена робота Ф. А. Чельдиевої [9].

Виклад основного матеріалу. Слово конфлікт у своїй суті становить протиріччя сторін, таким чином позначаючи ситуацію, учасники якої займають протилежні одна одній позиції. Конфлікт може відбутися тільки в процесі комунікації, тим самим супроводжуючись негативними емоціями, певним набором мовних прийомів і засобів.

В залежності від умов та обставин, конфліктна ситуація набуває певних рис. Спираючись на наукові дослідження А. Я. Анцупова [1; 2; 3], Н. В. Гришиної [7], Н. А. Белоус [4; 5; 6], ми проаналізували наявні у американському телесеріалі «The Umbrella Academy» конфлікти. Виходячи з характерних рис, ми прокласифікували конфлікти на їх типом за: складом та кількістю учасників, сферою поглядів, напрямком впливу, ступенем

вираженості, способом розв'язання, часом розвитку, тенденцією до розкриття.

Важливо зазначити, що не дивлячись на різноманітність конфліктних ситуацій і загальну кількість їх відмінних рис, кожний конфлікт складається із певних структурних елементів, позначених нами як концептуальна модель конфліктної ситуації. Спираючись на загальноприйняту структуру конфлікту за Н. А. Белоус [5] і А. Я. Анцуповим [1, с. 100], ми виділили ключові складові конфлікту:

- учасники (конфліктуючі сторони, представлені окремими індивідами, соціальними групами, організаціями);
- фізичне середовище конфлікту (фізичні, географічні, екологічні, кліматичні умови);
- суспільно-психологічне середовище конфлікту (емоції, переживання, сподівання, настрої та бажання учасників конфлікту);
- соціальне середовище конфлікту (оточення учасників, соціальні групи, суспільно-економічні умови життя, тощо);
- предмет і об'єкт конфлікту (матеріальна або нематеріальна причина конфлікту; наміри та бажання);
- результат (кінець боротьби та її підсумок).

Варто звернути увагу на найбільш залежні від поданих структурних елементів типи конфліктів, класифікованих за сферою поглядів. Окреслення соціального середовища конфлікту та поєднання його з предметом і об'єктом робить можливим визначення сфери поглядів, до якої може біти віднесена конфліктна ситуація. Дослідивши наукові праці А. Я. Анцупова [1, с. 99], за сферою поглядів конфлікти умовно можна розділити на педагогічні, сімейні, економічні, соціальні, творчі, політичні, релігійні, організаційні, тощо. Проаналізувавши конфліктні ситуації у досліджуваному телесеріалі, ми дійшли висновку, що найбільш поширеними є лише три типи – сімейний, соціальний, педагогічний. Тепер про них докладніше.

Звертаючись до головної сюжетної лінії американського телесеріалу «The Umbrella Academy», у класифікації за сферою поглядів чільну позицію посідає сімейний конфлікт. Його сутність полягає в протилежності намірів,

думок та поглядів членів родини, що автоматично перетворює їх на учасників конфліктної ситуації [2]. Прикладом сімейного конфлікту може слугувати суперечка між персонажами Дієго та Ванею. Після інформації про смерть батька, Ваня повертається до будинку сім'ї, але через прикрі події минулого чоловік не радий бачити свою сестру. Підтвердженням цього конфлікту є наявність у вислові героя лексеми *'belong'* – належати та заперечення. Семантика лексеми *'belong'* з її ключовою семою *'concern'* свідчать про думку Дієго щодо вчинку Вані в минулому, який визначається ним як зрада. Тобто чоловік має на увазі, що після зради їй «тут не місце».

Учасники: основні – Ваня, Дієго. У якості групи підтримки – Елісон.

Фізичне середовище конфлікту: старовинний будинок сім'ї Гаргрівз; погано освітлене приміщення; враження покинутої оселі, в якій давно не жили.

Суспільно-психологічне середовище конфлікту: вплив подій минулого на почуття обидвох сторін конфлікту; бажання Вані бути з сім'єю під час трауру; непевність Дієго у намірах Вані та бажання відсторонитися від сім'ї, закритися.

Соціальне середовище конфлікту: члени сім'ї, голова якої помер; траурна атмосфера; надокучлива увага з боку журналістів, зацікавлених загадковою смертю ексцентричного мільярдера та батька дітей з особливими здібностями.

Предмет і об'єкт конфлікту: «зрада» деколи близької для Дієго людини.

Результат: з боку Дієго – самоусунення від продовження конфліктної ситуації; з боку Вані – спроба покинути будівлю, але вона була зупинена Елісон.

Поряд з сімейним конфліктом, чільне місце посідає і конфлікт педагогічний. Зазвичай соціальне середовище педагогічного конфлікту визначається такими соціальними групами, як студенти, учні, викладачі, адміністрація навчального закладу.

Тобто, суперечка відбувається між учасниками навчального процесу [2]. Наприклад, конфліктна ситуація між Номером П'ять та іншими учнями Академії Амбрела. Під час тренувань на витривалість П'ятий використав свої особливі здібності переміщення у просторі, що викликало хвилю негативних зауважень та емоцій з боку інших учнів. У вислові Дієго щодо шахрайства П'ятого під час тренування використана лексема

'cheat' – шахраювати, ключова сема якої є *'deception'* – обман. Семантика поданої конфліктогенної лексеми з її ключовою семою підтверджують наявність конфлікту.

Учасники: основні – учні Академії Амбрела. Друга сторона – Реджинальд.

Фізичне середовище конфлікту: старовинний будинок сім'ї Гаргрівз; круті сходи, використані для тренувань; гарне освітлення приміщення; випробування.

Суспільно-психологічне середовище конфлікту: бажання учасників випробування бути першими; намір П'ятого не дивлячись ні на що обійти інших.

Соціальне середовище конфлікту: одночасно члени сім'ї та учні Академії Амбрела; невпевненість у своєму статусі серед учнів; батько – вчитель.

Предмет і об'єкт конфлікту: використання здібностей задля перемоги.

Результат: умовне схвалення Реджинальдом Гаргрівзом використання здібностей під час тренувань у вигляді адаптації учнів до умов.

На відміну від вище зазначених конфліктів, соціальний найчастіше виступає тлом для розвитку сімейних та педагогічних суперечок. Він представляє собою процес загострення протиріч між представниками різних соціальних спільнот при суттєвій різниці у їх цілях, інтересах, тощо [2]. Як приклад, ми зазначимо соціальну конфліктну ситуацію між учнями академії Амбрела та грабіжниками банку. Під час грабунку з'явилися невідомі тоді діти, що збентежило злочинців та викликало з їх боку агресію. Під час використання своїх особливих здібностей, Елісон використала конфліктогенну лексему *'shoot'* – стріляти, семою якої є *'wound'* – ранити. Семантика лексеми *'shoot'* свідчить про намір Елісон (учня академії Амбрела) фізично усунути одного із грабіжників.

Учасники: основні – учні академії Амбрела, грабіжники банку. Третя сторона – заручники, репортери та поліція.

Фізичне середовище конфлікту: будівля банку, сонячна погода ззовні, мерехтіння світла у приміщенні, зовнішній шум від третьої сторони.

Суспільно-психологічне середовище конфлікту: почуття напруження серед всіх учасників конфлікту; бажання грабіжників довести справу до кінця; наміри учнів запобігти реалізації планів злочинців та показати свій потенціал героїв.

Соціальне середовище конфлікту: учні героїчної академії Амбрела; невпевненість у завтрашньому дні; висвітлення подій журналістами.

Предмет і об'єкт конфлікту: грабунок банку.

Результат: знешкодження злодіїв учнями академії, репрезентація героїв.

Висновки. Проаналізувавши конфліктосферу американського телесеріалу «The Umbrella Academy», стає зрозумілою особлива роль різновиду конфліктів за сферою поглядів. У створенні сюжетної лінії істотну роль відіграли три типи конфліктів із зазначеної в статті класифікації – сімейний, педагогічний і соціальний. У досліджуваному телесеріалі між сімейним та педагогічним типами конфліктів проходить достатньо тонка межа, демонструючи тим самим вірогідність переходу конфліктної ситуації з одного типу в інший, що провокує їх розвиток у подальшому. Подані типи є рівнозначними за своєю репрезентативністю у досліджуваному телесеріалі. На відміну від них, соціальний тип виступає тлом для їх визрівання та розгортання.

Перспективу подальших наукових досліджень ми вбачаємо у вивченні лінгвістичної репрезентації конфліктів різних типів, зокрема за сферою поглядів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Анцупов А. Я., Баклановский С. В. Конфликтология в схемах и комментариях: учебное пособие. 2-е изд., перераб. СПб.: Питер, 2009. 304 с.
2. Анцупов А. Я., Шипилов А. И. Словарь конфликтолога. Более 1700 понятий: словарь. Москва: ЭКСМО, 2010. 653 с.
3. Анцупов А. Я. Эволюционно-междисциплинарная теория конфликта. *Конфликт и личность в изменяющемся мире*: Материалы междунар. науч-практ. конф. Ижевск, 2000. С. 7-11.
4. Белоус Н. А. Аспекты анализа типовой структуры речевого конфликтного поведения. *Электронный научный журнал «Культура и общество»*. Москва: МГУКИ, 2008. – URL: <http://e-culture.ru>
5. Белоус Н. А. Конфликтный дискурс в коммуникативном пространстве: Семантические и прагматические аспекты: автореф. дис. ... д-ра филол. наук: 10.02.19. Краснодар, 2008. 48 с.
6. Белоус Н. А. Конфликтный дискурс vs конфликтный текст. *Вестник Санкт-Петербургского университета. Филология, востоковедение, журналистика*. Санкт-Петербург: издательство Санкт-Петербургского университета, 2007. № 4. С. 96-108.
7. Гришина Н. В. Психология конфликта: 2-е изд. СПб.: Питер, 2008. 544 с.
8. Илина Г. И., Ревтова О. И. К проблеме вербализации эмоций в современном английском языке. *Международный журнал экспериментального образования*. 2015. № 3-4. С. 567-569. – URL: <https://expeducation.ru/ru/article/view?id=7336>
9. Чельдиева Ф. А. Концепт «conflict» в англоязычной лингвокультуре. – URL: https://pgu.ru/upload/iblock/eee/Pages-from-CN_8-_110-ekz._76.pdf

Potapova A. Typology of interpersonal conflicts in the field of views in the American TV series «The Umbrella Academy».

The article considers the conflicts in the American TV series "The Umbrella Academy", they are analyzed and systematized by features and characteristics. The role of types of conflicts in the sphere of views in the development of the plot line of the TV series is dwelled upon. The paper focuses on the lexemes with conflicting semantics.

Key words: conflict, conflict situation, conflict lexeme, family type of conflict, pedagogical type of conflict, social type of conflict, conceptual model of conflict, The Umbrella Academy.

Ю. О. Сасіна

Науковий керівник – доц. В. В. Козлова

ВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ ПОЗИТИВНИХ ЕМОЦІЙНИХ СТАНІВ ОСОБИСТОСТІ У РОМАНІ ДЖОДЖО МОЕСА «ДО ЗУСТРІЧІ З ТОБОЮ»

Стаття присвячена дослідженню вербальним засобам репрезентації позитивних емоційних станів. Визначено поняття «емоція» та «емоційний стан». Охарактеризовано позитивні емоційні стани у художньому творі Джоджо Моеса «До зустрічі з тобою». Проаналізовано мовні засоби репрезентації позитивних емоційних станів у романі англійської письменниці.

Ключові слова: емоційний стан, лексичні засоби, позитивні емоції, вербалізація, номінація.

Постановка проблеми. Проблема вербалізації емоцій є актуальною в сьогоденній лінгвістиці, в ній перетинаються комунікативна, когнітивна і культурологічна парадигми. Головні ускладнення дослідження емоцій виявляються у подвійній природі. По-перше, емоції пов'язані з духовним становищем людини, який неможливо виміряти, його можна тільки оцінити, посилаючись на реакцію тієї самої людини. По-друге, емоції є універсальним явищем, яке характеризується національно-культурною специфікою, образністю, соціальною спрямованістю.

Метою дослідження є виявлення мовних засобів, що репрезентують позитивні емоційні стани особистості в романі Джоджо Моеса «До зустрічі з тобою».

Аналіз актуальних досліджень. Лінгвісти з усього світу нерідко робили акцент на досліджуванню вербалізації різних емоцій, приміром, категоризації емотивності у мові: А. Вежбицька, В. І. Шаховський, К. Ізард, Дж. Лакофф та М. Джонсон тощо [1]. Вежбицька пропонує принципово новий підхід до опису емоцій. Дослідниця систематизує емоції за прототипними ситуаціями, сценаріями емоцій. Інтерпретація емоційного стану за допомогою таких сценаріїв, як і ця гіпотеза в цілому підтверджуються тим, що емоційні стани, що виражаються в різних мовах,